

KOŃCZY SIĘ TRUDNY ROK DLA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO [PODSUMOWANIE]

Rok 2020 był trudny nie tylko dla przemysłu, pandemia COVID-19 wpłynęła na praktycznie każdy obszar życia. Jednak ostatnie 12 miesięcy, to nie tylko koronawirus, poza epidemią w sektorze chemicznym wiele się działo – warto chociażby wymienić zielone ambicje UE i coraz powszechniejsze zastosowanie technologii 4.0 w przemyśle.

Poniżej przedstawiamy pięć zagadnień, które zdaniem dr. inż. Tomasza Zielińskiego, Prezesa Zarządu Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego (PIPC) były najważniejsze dla sektora w 2020 roku. Oprócz podsumowania, prezentujemy także tematy, które będą istotne dla polskiej Chemii w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy.

Polska Chemia 2020 r.

- Praktycznie każde tegoroczne podsumowanie zaczyna się od **pandemii COVID-19** i Polska Chemia nie jest w tym przypadku wyjątkiem. Epidemia koronawirusa pokazała jak wiele zależy od produktów wywodzących się z sektora chemicznego, uwzględniając choćby tak ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa towary jak preparaty do dezynfekcji, środki ochrony osobistej czy leki. Pierwsze problemy w sektorze chemicznym pojawiły się, gdy transport został utrudniony przez zamknięcie granic, a firmy wysłały znaczną część swoich pracowników na tzw. postojowe. Należy pamiętać, że Polska Chemia to złożone procesy produkcyjne, których nie można nagle wyłączyć. Najgorszą sytuację zaobserwowaliśmy w kwietniu tego roku, wtedy wartość produkcji sprzedanej w porównaniu z analogicznym okresem rok wcześniej spadła aż o ok. 7 mld PLN, czyli prawie o 30 proc. W trzecim kwartale sytuacja się poprawiła i wróciła do poziomu podobnego jak w 2019 roku. Warto dodać, że według danych Europejskiej Rady Przemysłu Chemicznego (Cefic) polski sektor chemiczny najlepiej sobie poradził z pandemią spośród krajów UE. Nie dysponujemy jeszcze w prawdzie danymi za ostatnie miesiące 2020 r., można spodziewać się spowolnienia związanego z drugą falą pandemii, jednak nie powinno ono w znacznym stopniu pogorszyć sytuacji w Polskiej Chemii.
- **Europejski Zielony Ład** to już stały element funkcjonowania każdego sektora, a zwłaszcza energochłonnego. Znacznie wpływa on też na Polską Chemię, która pełni strategiczną rolę dla całej gospodarki, stanowiąc ok. 17 proc. udziału w całości przemysłu. W 2020 roku podniesiono do 55 proc. wartości już i tak bardzo ambitnych celów ograniczenia emisji do 2030 r., co wymusza na firmach niemalże natychmiastowe wdrożenie innowacyjnych, ale jednocześnie bardzo kosztownych technologii. Polityka klimatyczna UE może przyczynić się do rozwoju Polskiej Chemii, jednak proponowane zmiany powinny być wprowadzane w sposób uwzględniający sytuację gospodarczą poszczególnych państw oraz spowolnienie wywołane pandemią COVID-19. Nie bez znaczenia są też mechanizmy osłonowe, jak np. graniczny podatek węglowy, które muszą ochronić konkurencyjność firm z branży chemicznej w Europie. Polityka klimatyczna UE zmierza do tego, aby wyeliminować emisję dwutlenku węgla ze spalania paliw

kopalnych. Chemia to jeden z tych sektorów, w których najtrudniej zredukować emisje. Wszyscy muszą być przygotowani, że ceny emisji dwutlenku węgla mogą być nadal wysokie. Wyzwaniem jest nie tylko wysokość cen, ale przede wszystkim ich zmienność w systemie EU ETS. Wprowadzenie m.in. mechanizmów ułatwiających ich przewidywalność pomogłoby Polskiej Chemii w realizacji celów EZŁ.

- Polska Chemia stawia na innowacyjność i w coraz większym zakresie **wdraża technologie 4.0**. Z badania przeprowadzonego przez Polską Izbę Przemysłu Chemicznego w 2020 r. wśród swoich członków, wynika że aż 79 proc. badanych wdrożyło w ciągu ostatnich 5 lat technologie 4.0 poprawiające funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Dodatkowo w 46 proc. ankietowanych firmach został opracowany plan transformacji w kierunku rozwoju Przemysłu 4.0, a 18 proc. jest w trakcie jego przygotowywania. Otrzymane dane dobrze świadczą o Polskiej Chemii i wyraźnie pokazują, że jej dążenia do zwiększenia poziomu innowacyjności i wdrażania nowoczesnych rozwiązań cyfrowych. Jedynie 3 proc. ankietowanych odpowiedziało, że w ich firmie nie odbywa się inicjowanie i wdrażanie rozwiązań Przemysłu 4.0, a 11 proc. nie miało takiej wiedzy. W 43 proc. badanych przedsiębiorstwach transformacja cyfrowa jest elementem przyjętej, długoterminowej strategii, w 29 proc. firm odpowiadają za nią wybrane osoby (liderzy zmian cyfrowych), a w 14 proc. ma ona charakter spontaniczny, w zależności od bieżących potrzeb przedsiębiorstwa.
- W październiku 2020 r. Komisja Europejska opublikowała **Strategię UE w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważonego rozwoju**. Celem tego dokumentu jest zwiększenie bezpieczeństwa oraz osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, które jest celem rozwiązań zawartych w Europejskim Zielonym Ładzie. Nowa strategia niesie ze sobą wiele wyzwań dla sektora chemicznego i jest szeroko komentowana w całej Europie. Nowy dokument ma docelowo zwiększyć ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami. Wprowadza m.in. zakaz stosowania najbardziej szkodliwych chemikaliów w takich artykułach jak zabawki, kosmetyki czy ubrania, z wyjątkiem, gdy jest to niezbędne dla społeczeństwa. Strategia UE jest zupełnie nowym dokumentem, a warto dodać, że istniejące regulacje dotyczące chemikaliów w Unii Europejskiej składają się z ponad 40 aktów prawnych, obejmujących cały łańcuch wartości i pełen cykl życia chemikaliów. Niezbędna wydaje się więc harmonizacja porządku prawnego, która najlepiej posłuży realizacji celów unijnych.
- 16 września 2020 r. odbyła się **edycja Kongresu Polska Chemia**, który jest jednym z najważniejszych w branży w tej części Europy. Pandemia wpłynęła także na formułę wydarzenia, która w 2020 roku odbyła się w formie innowacyjnego programu telewizyjnego online. Agenda kongresu skupiła się wokół trzech obszarów tematycznych: gospodarka, środowisko, człowiek. W trakcie debat i paneli poruszane były zagadnienia, które są obecnie najważniejsze dla sektora chemicznego i całego przemysłu, uwzględniając oczywiście wpływ pandemii COVID-19. Podczas wydarzenia poruszono także wiele innych kwestii, takich jak: inwestycje, innowacje, rozwój kadr, transport i dystrybucja oraz technologie 4.0. W trakcie kongresu udział wzięło blisko 70 prelegentów – ekspertów ze świata administracji, nauki, mediów i biznesu.

Jakub Wiech

GLOBALNE OCIEPLENIE
podręcznik dla Zielonej Prawicy

Defence 24
WYDAWNICTWO

**NAJNOWSZA KSIĄŻKA
KUBY WIECHA**

Czy Prawica może być Zielona?

Defence 24
WYDAWNICTWO

Sklep.Defence 24

Reklama

Polska Chemia w 2021 roku

- Jesteśmy **strategiczną branżą**, która potrzebuje partnerskiego traktowania i dialogu z administracją. Apelujemy, by tak nas zacząć traktować. Chemia leczy, żywi, ubiera, chroni i zwłaszcza w obecnych czasach nie jest to puste hasło, tylko najcelniejszy opis znaczenia, jakie sektor odgrywa w życiu każdego z nas. Mam ogromną nadzieję, że w 2021 roku Polska Chemia w końcu zostanie oficjalnie uznana za strategiczną branżę krajowej gospodarki. Sektor chemiczny w pełni zapracował na takie traktowanie. Wystarczy przypomnieć, że firmy, które reprezentuje PIPC, odpowiadają m.in. za produkcję wielu komponentów do produkcji środków medycznych, płynów do dezynfekcji itp., bez których walka z wirusem COVID-19 byłaby niemożliwa.
- Nie tylko w 2021 roku, ale i w ciągu najbliższych kilkadziesiąt lat, tematem który zdominuje Polską Chemię będzie wspomniany już **Europejski Zielony Ład**. Komisja Europejska nie łączy EZŁ tylko z energetyką i klimatem, ale z całym przemysłem. Zwiększenie celów redukcji emisji do 55 proc. w 2030 r. wymaga opracowania nowych regulacji na poziomie unijnym. KE dąży do tego, aby „zielone” źródła energii były tańsze niż konwencjonalne. Polska Chemia jest energochłonna, równocześnie bez jej transformacji osiągnięcie ambitnych celów unijnych nie będzie możliwe. Konieczne jest uruchomienie odpowiednich instrumentów wsparcia ze strony administracji UE i krajowej oraz skutecznych mechanizmów osłonowych, chroniących konkurencyjność europejskich firm chemicznych, mając na uwadze strategiczną rolę Polskiej Chemii.
- Zdaniem PIPC administracja unijna i krajowa w większym zakresie powinna wspierać **recykling chemiczny**, który może stać się skutecznym sposobem realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu i Gospodarki Obiegu Zamkniętego. Dzięki jego zastosowaniu znacznie ograniczy się także składowanie odpadów na wysypiskach. Przeszkodą dla wykorzystania recyklingu chemicznego jest jednak różnorodny skład odpadów z tworzyw sztucznych, które mogą stwarzać ryzyko obecności lub powstawania substancji szczególnie niebezpiecznych (SVHC) w przypadku ich przetwarzania lub poddawania rozkładowi termicznemu. W związku z tym, odpowiednie oznakowanie obecności substancji SVHC powinno być obowiązkowe, zwłaszcza dla recyklatów. Konieczne wydaje się także stworzenie platformy dialogu pomiędzy uczestnikami

łańcucha produktowego a firmami zajmującymi się recyklingiem chemicznym, tak aby możliwe było dostosowanie technologii produkcji tworzyw sztucznych i finalnych wyrobów do wymogów zrównoważonego recyklingu chemicznego.

- Komisja Europejska wspiera zastosowanie wodoru, który traktuje m.in. jako nośnik energii i chce jak najbardziej wkomponować ten gaz w obecne strategie dotyczące całości OZE. **Technologia wodorowa** będzie miała kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarki. Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje rozwijać strategię wodorową w Polsce, która dodatkowo bardzo dobrze łączy się z działaniami związanymi z offshore. Ta strategia może pomóc zwiększyć udział OZE w miksie energetycznym w kraju. MKiŚ planuje opublikować dokument już w pierwszym kwartale 2021 roku, obecnie jest on na etapie konsultacji międzyresortowych. Polska jest liczącym się producentem, ale wodoru szarego, który jest produkowany z paliw kopalnych. Nowa strategia powinna koncentrować się pośrednio na wodorze niebieskim, a docelowo na wodorze zielonym, który jest otrzymywany w procesach bazujących na źródłach odnawialnych.
- **Wpływ pandemii COVID-19** na cały przemysł jest niezaprzeczalny i niestety nie skończy się w 2020 r. Wiele firm na nowo będzie musiało zdefiniować swój biznes. Powrót do sytuacji sprzed pandemii jest praktycznie niemożliwy. Zmienił się łańcuch dostaw, co wpłynęło na zmianę pozycji rynkowej poszczególnych podmiotów. Muszą one na nowo zbudować swoją konkurencyjność, gdyż działają już w innym otoczeniu biznesowym. Przetrwają tylko firmy, które skutecznie dostosowują swoją strategię do zmian, stawiają na innowacje i nowe rozwiązania. Jednak skuteczność wprowadzonych działań, nie zależy tylko od samych podmiotów z sektora chemicznego. Istotną rolę w walce z pandemią odgrywa także aktualny system prawny, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Stabilne, konkretne regulacje konieczne są, aby właściwie opracować wieloletnie plany rozwojowe poszczególnych podmiotów z branży chemicznej, które zniwelują skutki zamrożenia gospodarki z powodu pandemii COVID-19.

(PIPC)